

Jarosław Cabaj

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach

Podanie Dworzańskie Starostwa Wiśniewskiego z 1777 roku, czyli jak Dymitr i Józefa Jabłonowscy dzierżawę królewsczyzny synowi przekazali

Dokument¹, który w całości zamieszczam poniżej, dotyczy zmiany posesorów starostwa niegrodowego wiśniewskiego. Dobra te były położone w ziemi łukowskiej w województwie lubelskim. Obecnie tereny te wchodzi w skład 3. gmin: Domanice, Wiśniew i Zbuczyn, należących do powiatu siedleckiego.

Kim byli posesorzy starostwa wiśniewskiego? Informacje o przekazujących majątek znajdujemy w herbarzu Bonieckiego. Dotychczasowy użytkownik dóbr wiśniewskich Dymitr Hipolit Jabłonowski był synem Jana Stanisława, wojewody ruskiego, i margrabianki Joanny de Bethune, siostrzenicy królowej Sobieskiej. Urodził się w 1706 r., zmarł w 1788 r. Wraz z braćmi Janem Kajetanem, Stanisławem Wincentym oraz bratem stryjecznym Józefem Aleksandrem otrzymał tytuł książęcy od cesarza Karola VII (1744 r.). Był dwukrotnie żonaty – z Katarzyną Szembekówną, wojewodzianką sieradzką, a po jej śmierci z Józefą Mycielską, kasztelaną poznańską. Małżeństwo z tą drugą przyniosło mu w użytkowanie starostwo wiśniewskie, na którym Józefa Mycielska otrzymała dożywocie od Augusta III w 1752.²

Dymitr i Józefa Jabłonowscy w 1775 r. przekazali swoje prawa do starostwa wiśniewskiego najstarszemu ze swoich synów Stanisławowi. Urodził się około 1750 r., zmarł w 1806 r.³ Wiadomo, że zawarł związek małżeński z Anną Siemieńską, z którą miał dwie córki⁴. Stanisława Jabłonowskiego znajdujemy wśród zwolenników konfederacji targowickiej⁵.

---

¹ „Podanie Dworzańskie Starostwa Wiśniewskiego” Dnia 8. Sierpnia w Roku P. 1777, rękopis, Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie (dalej: AGAD), Archiwum Skarbu Koronnego (dalej: ASK), 56, k. 5-16.

² *Herbarz polski. Cz. 1. wiadomości historyczno-genealogiczne o rodach szlacheckich*, ułożył i wydał Adam Boniecki, t. 8, Warszawa 1905, s. 109-112.

³ O śmierci Stanisława Jabłonowskiego w 1806 r. świadczy zapis w aktach Zarządu Dóbr Państwowych; kopia dokumentu bez tytułu datowana Wiszniów 27 Juny 806, Archiwum Państwowe w Radomiu (dalej: AP Radom), Zarząd Dóbr Państwowych (dalej: ZDP), 12613 a, k. 31.

⁴ Pierwsza z córek – Petronelka, wyszła za mąż za hr. Józefa Wodzickiego, druga zaś, Józefa – za hr. Antoniego Stadnickiego; *Herbarz polski, cz. 1...*, s. 112.

⁵ D. Rolnik, *Szlachta koronna wobec konfederacji targowickiej (maj 1792 – styczeń 1793)*, Katowice 2000, s. 162.

Prezentowany dokument dotyczy finalizacji działań podejmowanych przez zainteresowane strony od 1775 r. Najpierw dotychczasowi użytkownicy dokonali w 10 marca 1775 r. cesji swoich praw na syna. Miesiąc później (11 kwietnia) uroczystą zgodę na to wyraził król Stanisław August Poniatowski. Konsens panującego na zmianę użytkowników starostwa wiśniewskiego nastąpił w roku, w którym sejm odebrał mu prawo szafowania starostwami⁶.

Kolejne czynności w sprawie zmiany użytkowników starostwa wiśniewskiego należały już do Komisji Rzeczypospolitej Skarbu Koronnego w Warszawie, która na swoim posiedzeniu w 21 lipca 1777 r., po uprzednim stwierdzeniu wpłaty 2.284 złotych, 9 groszy i 5 denarów, dokonanej przez księcia Stanisława Jabłonowskiego do kasy Skarbu Koronnego, rozpatrzyła sprawę cesji i konsensu królewskiego. Wyzaczyła też swojego przedstawiciela – Jana Białobrzieskiego, dworzanina Skarbu Koronnego, do przeprowadzenia spisu z natury całości dóbr i przekazania ich nowemu użytkownikowi osobiście lub jego przedstawicielowi.

Zgodnie z decyzją Komisji Rzeczypospolitej Skarbu Koronnego wspomniany wyżej J. Białobrzęski zjawił się w 8 sierpnia 1777 r. na gruntach starostwa wiśniewskiego. Tam w obecności Jana Bielińskiego, podstolego mozyrskiego, a także „urodzonego” Wincentego Kuleszy oraz Kazimierza Chłapy, dokonał opisu przekazywanych dóbr. Dokumentacja została sporządzona w trzech egzemplarzach, z których pierwszy pozostał w miejscu wytworzenia, drugi trafił do akt grodzkich w Łukowie, trzeci zaś do archiwum Komisji Rzeczypospolitej Skarbu Koronnego.

Przedmiotem przekazania za zgodą monarchy było starostwo niegrodowe wiśniewskie. Ta forma nadań królewskich była określana mianem „chleba dobrze zasłużonego” czy też „chleba synowskiego”. Starostwami niegrodowymi nagradzali królowie osoby zasłużone w służbie władcy⁷. Szczegółowy wykaz obowiązków starostów niegrodowych przedstawił Aleksander Wejnert⁸. Nie musieli oni przebywać w swoich nadaniach. W związku z tym dobra te oddawali w dzierżawę. Tak uczynił obdarzony starostwem wiśniewskim⁹.

---

⁶ Z. Góralski, *Urzędy i godności w dawnej Polsce*, Warszawa 1983, s. 43.

⁷ Tamże, s. 199.

⁸ *O starostwach w Polsce do końca XVIII wieku z dołączeniem wykazu ich miejscowości* skreślił Aleksander Wejnert, Warszawa 1877, s. 57-59.

⁹ W materiałach Zarządu Dóbr Państwowych znajdujemy zapis księcia Stanisława Jabłonowskiego o przekazaniu w dzierżawę starostwa wiśniewskiego: „Xiążę Imć Stanisław Jabłonowski dobra Starostwo Wiszniowskie z przyległościami niegdy JOO Dymitremu i Józefie z Mycielskich Xiążętom Jabłonowskim starostwu kowelskim Rodzicom swoim, prawem dożywocia nadane, sobie zaś za pozwoleniem nayiasniejszego króla Imć Stanisława Augusta pod dniem 11 kwietnia 1775 r. udzielonym z mocy cesyi dnia 10 marca 1777 r. przed aktami grodzkimi Włodzimierskimi zeznaney ustąpione i pomienionym wyżej pozwoleniem równym prawem dla Xięcia Stanisława Jabłonowskiego zabezpieczone, takowe mowie Dobra, iako to wieś Wiszniów z przyległościami,

Przedmiot nadania – starostwo niegrodowe wiśniewskie obejmowało dwa folwarki – Wiśniew i Domanice. Folwark domanicki graniczył od wschodu z dobrami szlacheckimi zaścianka Jastrzębie, od południa – z królewskimi wsiami Jagodne i Grzędówka starostwa łukowskiego, od zachodu – z dobrami ziemskimi Olszyc, znajdującymi się w ziemi czerskiej, a także Drupia i Gołębek, należącymi do ziemi liwskiej. Od północy folwark domanicki stykał się z gruntami wiśniewskimi. Z kolei folwark wiśniewski od wschodu graniczył z dobrami szlacheckimi Kosiorki, Borki, Sołdy, Kosy i Okniny; od południa z wsią królewską Biardy starostwa łukowskiego, a także szlacheckimi Pluty, Tworki i Łupiny. Od zachodu znajdowały się wsie Lipniak, Wołyńce i Wólka, od północy zaś – Grabianów i Mościbrody.

W przedstawionym niżej dokumencie nie mamy żadnych informacji o kwestionowaniu przez sąsiadów granic starostwa wiśniewskiego. Pojawiają się dwie skargi mieszkańców tychże dóbr. Pierwszą zgłosili włościanie z Wiśniewa, którzy żalili się na sąsiadów z dóbr Mościbrody, że ci ostatni rozorali drogę, która stanowiła granicę. Druga skarga dotyczyła zadawnionej sprawy, zgłoszonej przez gromadę Czachy. Przed objęciem w użytkowanie starostwa wiśniewskiego przez książąt Jabłonowskich mieszkańcy wsi królewskiej Grzędówka zagarnęli grunty i łąki należące do włościan czachowskich.

W skład starostwa wiśniewskiego wchodziło – jak już wspomniano – dwa folwarki oraz dziesięć wsi. Wiśniew, Ciosna (dziś Ciosny), Kaczory, Stok były wsiami zarobnymi folwarku wiśniewskiego, zaś Domanice, Kopcie, Czachy i Przywory – domanickiego. Mieszkańcy Goschorzy (dziś Gostchorz) jako potomkowie bojarów nie odrabiali pańszczyzny. Byli natomiast zobligowani do usługi transportowej i uiszczenia czynszu.

Zdecydowanie największą wsią starostwa niegrodowego był Wiśniew, w którym znajdowało się 57 chałup i siedziba ekonoma. Na uwagę zasługuje istnienie kaplicy, która co prawda była w nie najlepszym stanie, ale pozwalała na odprawianie nabożeństw. Ta informacja jest o tyle ważna, że kościół i parafia w Wiśniewie powstały dopiero w XX w.

Mniejsze od Wiśniewa były pozostałe wsie wchodzące w skład omawianego starostwa niegrodowego. Kolejne bowiem pod względem liczby mie-

---

Kaczory, Ciosną, Myrchę, Wólką, Stok, Koty, Rudą, Goschorzą, i wieś Domanice z przyległymi wsiami Kopcie, Czachy, Przywory, tudzież Woytostwo Domanickie osobnym prawem posiadane z wszelkimi do pomienionych Dobr należącymi folwarkami, młynami, browarami, karczmami, polami, ogrodami, stawami, sadzawkami, poddaniami, i ich robocznymi, czynszami, daninami i z wszystkimi powinnościami na fundamencie Dekretu Referendarskiego Koronnego pod dniem 1 czerwca 1787 r. i następuie eksekutorialnym tudzież na mocy terazniejszych Ustaw gruntuiącemi się w trzechletnią arendowną od dnia 24 czerwca 1804 do tegoż dnia i miesiąca r. 1807 trwać mającą W.Panu Antoniemu Malinowskiemu wypuszcza i oddaie”; Kopia umowy dzierżawy starostwa wiśniewskiego, bez tytułu datowany na Wiszniów 24 czerwca 1804 r., AP Radom, ZDP, 12613 a, k. 67.

szkańców były Domanice, w których znajdowało się 24 chałupy, oraz Kopcie z 23, następnie Przywory z 15, Wólka z 14 i Stok z 11. Pozostałe wsie liczyły poniżej 10 chałup – Czachy (8), Ciosny i Kaczory (po 6).

Na terenie starostwa wiśniewskiego ważnym ośrodkiem były Domanice. Znajdował się tam wspomniany już folwark. Ponadto we wsi tej znajdował się drewniany kościół. Jak można przypuszczać z zapisu (Collationis Regiae) pozostawał pod patronatem królewskim wraz z probostwem łukowskim. Z tego ostatniego wyłoniła się samodzielna parafia domanicka – według różnych źródeł, które analizowała Krystyna Jastrzębska, w 1711 lub 1747 r.¹⁰

W obydwu folwarkach (domanickim i wiśniewskim) – jak wynika z prezentowanego niżej opisu – nie utrzymywano inwentarza roboczego. A zatem gospodarstwa bazowały na sprzężaju pańszczyźnianych chłopów. Ci ostatni poza świadczeniami w robociznie byli zobligowani do usług transportowych (wywozy), wyprzedzenia określonej ilości włókna, a także daniny w naturze (kapłony, jaja, owies i in.), zamienione po części na świadczenia pieniężne. Poza tym chłopci musieli uiszczać powinności finansowe.

Dane tabelaryczne zamieszczone w „Podaniu” zawierają szczegółowe informacje o zaludnieniu i wysokości świadczeń mieszkańców wsi starostwa wiśniewskiego. Dostarczają też ciekawego materiału badawczego nie tylko dla historyków regionalistów, ale również dla językoznawców.

Jan Białołbrzeski wykonał wszystkie polecenia Komisji Skarbu Koronnego. Dokonał opisu z natury majątku starostwa niegrodowego i przekazał te dobra w dożywotnie użytkowanie księciu Stanisławowi Jabłonowskiemu. Ten ostatni przejął majątek przez pełnomocnika Antoniego Dryniakiewicza.

Tekst źródłowy zamieszczam w oryginalnym zapisie, w tym m. in. pisownię wielkich i małych liter. Warto zauważyć, że niektóre wyrazy są w różny sposób zapisywane. Tak np. dla budynku gospodarczego najczęściej pojawia się określenie „spichlerz”, ale rzadziej zdarza się też „szpiklerz”.

---

¹⁰ K. Jastrzębska, *Dzieje zaścianka szlacheckiego Jastrzębie. Między Domanicami a Wiśniewem*, Siedlce 2003, s. 250.

DOKUMENT

**Podanie Dworzańskie Starostwa Wiśniewskiego.
Dnia 8. Sierpnia w Roku P[añskim] 1777**

Działo się we Wsi Wiśniewie we Dworze tamże będącym w Piątek to jest Dnia Ósmego Miesiąca Sierpnia Roku Pańskiego Tysiącznego Siedemsetnego Siedemdziesiątego Siódmego. W przytomności Wo Jana Bielińskiego Podstolego Mozyrskiego y Ur. Wincentego Kuleszy tudzież Gromad Starostwa Wiszniewskiego y Opatrznego Kazimierza Chłapy z Wiśniewa Woźnego Przysięgłego dzieło niniejsze przywołującego.

Dworzanin Skarbu Koronnego uskuteczniając List Podawczy Prześwietney Kommissyi Rzplitey Skarbu Koronnego w następuiącey będący osnowie:

Działo się w Warszawie w Pałacu Rzplitey Krasieńskich zwanym na Kommissyi Rzplitey Skarbu Koronnego w Interesach Ekonomicznych Dnia Dwudziestego Pierwszego Miesiąca Lipca Roku Pańskiego Tysiącznego Siedemsetnego Siedemdziesiątego Siódmego Kommissya Rzeczypospolitey Skarbu Koronnego: Oznajmuje Komu o tym wiedzieć należy: Iż Jey podług Prawa oddany iest z Kancelaryi W. Koronney List Dnia Dziewiętnastego Miesiąca y Roku terażniejszych otrzymany o Konsensie Najiaśniejszego Króla Jmści Stanisława Augusta Jaśnie Oświeconym Demetremu Xiążęciu Jabłonowskiemu Staroście Kowelskiemu y Józefie z Mycielskich Małżonkom do ustąpienia Prawa na Starostwo Wiśniowskie w Wojewodztwie Lubelskim leżące, Im służącego, na Osobę Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Stanisława Jabłonowskiego Syna swego Dnia Jedenastego Miesiąca Kwietnia Roku Tysiącznego Siedemsetnego Siedemdziesiątego Piątego łaskawie danym, tudzież o Cessyi pomienionego Starostwa przez wspomnionych Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Demetrego Jabłonowskiego Starostę Kowelskiego y Józefę z Mycielskich Małżonków, na Osobę rzczonego JO. Xięcia Stanisława Jabłonowskiego Syna swego przed Xięgami Grodzkimi Włodzimierskimi Dnia Dziesiątego Miesiąca Marca Roku terażniejszego nastąpioney Kommissyi niniejszey Imieniem Królewskim donoszący, oraz pokazany iest Kassy Generalney Skarbu Koronnego Kwit z Kwadrzysk, czyli Drysk z Starostwa pomienionego podług Lustracyi ostatniey przez JO. Xiążęcia Stanisława Jabłonowskiego w Summie Złotyeh Dwa Tysiące Dwieście Ośmdziesiąt Cztery Groszy Dzięwięć Denarów Pięć do Skarbu Koronnego istotnie wyptaconey Dnia dzisieyszego nastąpiony; zaczym Kommissya Rzeczypospolitey Skarbu Koronnego z władzy i Juryzdykcyi swojej do Prawa tudzież Konsensu Jego Królewskiey Mości, oraz na fundamencie tegoż nastąpioney Cessyi, Listu Donoszącego y Kwitu z Kwadrzysk wyżej wyrażonych stosujące: Wyznacza Urodzonego Jana Białoobrzeskiego jako Dworzanina Skarbu Koronnego, Który na Grunt Starostwa przerzeczonego zjechawszy, tamże w Lustracyą Prowentow niewodając się, tylko podług obmowy Prawa, w Ludziach, Budynkach, Osiadłości rozległości y wszelkim stanie Inwentarzem jako nayporządniejszym opisze, a potym Jaśnie Oświeconemu Xięciu Jmci Jabłonowskiemu zlewek Prawa mającemu lub Jego Plenipotentowi ze wszystkimi przyległościami, Folwarkami, Budynkami, Młynami, Karczmami, Poddanemi Obojey Płci, Ich Robociznami, Czynszami, Daninami, Pożytkami, Dochodami, Polami, Rolami, Łakami, Lasami, Stawami, Sadzawokami y wszystkimi przynależytościami, w Istotną y spokojną Possesją poda, Poddanym postuszeństwo dla nowego Po-

ssesora nakáže. Trzy zaś Exemplarze Dzieła swego należycie sporządźiwszy, Ręką własną podpisawszy, Jeden na gruncie tamecznym zostawi, Drugi do poda własnego sposobem oblaty poda, a trzeci ad archiwum Skarbu Koronnego tu w Warszawie będącego odwiezie lub odeszle. I te Funkcją pilnie wiernie y dostatecznie wykona y wypełni, Tenże Urodzony Dworzanin podając Starostwo pomienione mieć będzie Baczość, aby Korzec Warszawski do miary za generalny w całym Królestwie postanowiony, niemniej Garce, Kwarty i Kwaterki, podług Prawa Roku Tysiącznego Siedmsetnego Sześćdziesiątego Czwartego y Uniwersałów Kommissyi swojej w tymże Starostwie zażywane były. Tu dzież jeśliby w publicznych miastach y miasteczkach, tam gdzie Targi bywaią wspomniane miary niemniej Łokieć y Waga pomienionym Prawem y także Uniwersałami Kommissyi swojej postanowione zażywane nie były, Kommissyi swojej donieść ma. Z Protokołu Ekonomicznego Kommissyi Rzplitej Skarbu Korony wypisano: Franciszek Lasocki [dalej nieczytelne podpisy – J.C.]

Na Grunt Starostwa Wiśniowskiego w Wojewodztwie Lubelskim Ziemi Łukowskiej leżącego zjechawszy; do wypełnienia Obowiązków w Liście Prześwietney Kommissyi Rzplitej Skarbu Koronnego Podawczym wzwyż inserowanym wyrażonych przystąpił w ten sposób; a naprzód:

Folwark Wiśniowski [wyróżnienie w tekście – J.C.]

Budynki Dworskie

Jadąc Ulicą od Wsi do Dworu Brama w trzy słupy z Wrotyma podwoynemi z poręczą bez zamknięcia, w niey Fortka na biegunach drewnianych, wszystkie też Brama tarciami pokryta. Od Bramy w lewą rękę Palesady w słupach ciągną się do Szpichlerza. Który to Szpichlerz a raczej **Oficyny** [dwukrotnie podkreślone w tekście – J. C.] o dwóch Piętrach murowane. Facyaty Krużganek na ośmiu Filarach jako niższego Piętra ściany wciosany Kamień akkomodowane tyn którą kształtnie zdospowane zawierają w sobie kondygnacje takowe: Pierwsza dolna od Ogrodu, do której drzwi z tarcic na zawiasach z nadworza z Wrzeczędzem¹¹ y Skublami¹² oraz Kłótką y Kluczem do zamknięcia do odrzwi przykutą dużą. Wśrodku tej Kondygnacji posadzka z Cegieł. Okien trzy wblon oprawnych w cztery sztuki zawierających się za Kratą żelazną y Siatką drucianą te okna po części potłuczone w ramach czerwono malowanych na zawiasach do Zakrętek żelaznych pobielanym. Tablatury u każdego okna drewniane zielono y czerwono malowane, u Sklepienia znajduje się z Kołkami dużymi żelaznymi Sworni żelaznych Sześć, cała ta Kondygnacja wytrynkowana dobra.

Druga [kondygnacja – J.C.] podobna pierwszej we wszystkim. Trzecia podobnaż pierwszej y drugiej, okna większą częścią potłuczone. Te trzy Kondygnacje dolne w podganczu Filary Siedmnastu ankrami żelaznymi spojone. Odrzwi każde z ciesanego

¹¹ Wrzeczędz – zamknięcie drzwi lub bramy w formie sztaby lub płaskownika, czasem krótkiego łańcucha, służący do zamykania od zewnątrz.

¹² Skubel – element metalowy uzupełniający wrzeczędz, pozwalający na zawieszenie kłódki.

Kamienia z Skublami y wrzeciǳzami do zamykania. W Rogu tych Kondygnacyi przy-murowana komórka do której odrzwi z Kamienia bezdrzwi Sklepienie murowane y okienko małe z Kratą żelazną bez przykrycia. Idąc na drugie Piętro przez Bramę na trzech Słupach wystawioną z wrotami na biegunach pojedynczemi Kunę y skuble do zamknięcia mającemi oraz Fortkę poboczną na Schodkami, z obydwóch stron z wrzeciǳzdem y skublami do zamknięcia tarciami pokryta. Na Lewey ręce Schody z Kamienia Ciesanego, pod którymi Komorka mała murowana do niey odrzwi kamienne bez drzwi y okienko z Kraty żelazney. Nad Schodami do Krużganku Drzwi na zawiasach Hakach z wrzeciǳzdem Skublami, Kłótką dużą y kluczem. Krużganek Górny podobny we wszystkim dolnemu cegłą wysadzony y zasklepiony. Trzy także Kondygnacje podobne we wszystkim pierwszym, tylko że bez sklepienia lecz z Połapem z tarcic. W Oknach Drzwiczek okucie podobne pierwszym. Wsrzednicy kondygnacyi znajdują się wschodki na górę drewniane. Na górze Okien cztery za siadką drocianą. Cała sktruktura Szpichlerza tego czyli oficyny pod Dachówką. W Sztymbach¹³ u góry znajdują się wietrzniki a nad Schodami pod Dachówką Rynna Miedziana Klamrami do Dachówki przyprawiona Głowę Smoczą z Koroną mająca.

Gumno¹⁴ [wyróżnienie w tekście – J.C.] Zaraz za pomienionym Szpiklerzem a naprzód po lewey ręce od samego Ogrodu Stodoła drewniana do której od Gumna wrot podwoynych Dwoje z tarcic z poręczami wrzeciǳzami y skublami. Od Ogrodu także Wrot podwoynych Dwoje bez żelaza. Wpoprzek tej Stodoły Druga Stodoła dłuższa y większa od pierwszej, do niey wrot z tarcic na biegunach z wrzeciǳzami y Skublami Pięć. Klepisko jak y w pierwszej Jedno. Obok tej Stodoły Szopa do której wchodzi wrota podwoyne na biegunach.

Wozownia [podwójnie podkreślone w tekście – J. C.] do tej wrot jednostaynych na biegunach drewnianych sześć na boku drzwiczki na biegunie. Ta wozownia y stodoły już są stare, Słomą kryte w poszyciu reparacyi potrzebujące. Z Gumna wyszedłszy Bramą wyżej przy Szpiklerzu wyrażoną o przęsto z Dylów rzniętych.

Szpiklerz [podwójnie podkreślone w tekście – J. C.] Drewniany o Dwoch piętrach do którego wchodząc Drzwi z tarcic z Skublem Żelaznym, wniem podłoga z tarcic. Do gornego Szpiklerza Schody drezyniane. Z tych drzwi z podgancza na zawiasach zewnątrz z zaczepką do Skublów łancuszkowa wewnątrz z zasuwką drewnianą. W tym Szpiklerzu odylowany Połap y podłoga z tarcic z Którey na górę schodki małe. Przy nim z nadworza na Ganku Komórka bez zamknięcia Ta cała Szpichlerzu Struktura słomą pokryta zbutwiała. Obok tego Szpichlerza Staynie [podwójnie podkreślone w tekście – J. C.] wciąż stojące na dwoje przegrodzone do pierwszej połowy Wrota na biegunie pojedyncze z wrzeciǳzdem y Skublami podłoga z dylów¹⁵ a za wrotami Komórka bez drzwiczek. Do drugiej połowy wrota także pojedyncze na biegunie, podłoga zła, Złobów trzy, drabina jedna. Cała ta Stajen Struktura Słomą poszyta y reperacyi potrzebuje. Od Rogu Stayni zaczyna się **Obora** [podwójnie podkreślone w tekście – J. C.] Do której wrota z tarcic przeciwko Sadzawek Jedne, od Gumna drugie, od Lasku dwoje, wszystkie Czworo pod-

¹³ Sztymb – szyber, zasuwka regulująca ciąg w przewodzie kominowym.

¹⁴ Gumno – tu podwórze gospodarskie wraz z budynkami gospodarskimi.

¹⁵ Dyl – gruba deska.

woyne. Ta Obora na okoł Szopami obwiedziona. Od Szopy doynik do którego od Sadzawek y z obory drzwiczek dwoje na biegunach z Wrzeczędzem y skublami, wśrodku tego doynika przegródka z drzwiczkami na Biegunie dla Cieląt tamże Żłoby y drabiny znajdują się. Od Sadu Chlewek z drzwiczkami na biegunach z wrzeczędzem y Skublami z przegródką od drugiego do Ktorego Drzwiczek Dwoje, przy tymże Chlewki Dwa z Drzwiczkami dwiema. W obwiedzeniu Obory są Stajenki, między nimi Komorka do Ktorey Drzwi zasuwane do Skoblów, te stajenki z podłogami Żłobami, justami drabinami y Połapem z Zerdzi. Do nich z obwiedzenia obornego Drzwi na biegunie. W Dachy tych stajenek y Komorki znadworza jest okno do wrzucania siana. Prosto obory w Sadzie Piwnica [podwójnie podkreślone w tekście – J. C.] do niey przysionek guntami pobity, wchodząc do Piwnicy Drzwi na zawiasach z wrzeczędzem y Skublami. Z tey do Drugiey Piwnicy Drzwi z tym porządkiem co do pierwszej, słomą pokryte. Idąc od Piwnicy nad Sadzawkami po lewey Ręce

Rezydencya Ekonomska [podkreślone w tekście – J. C.] w ktorey do sieni wchodząc Drzwi na zawiasach z Klamką y Antabą¹⁶. W sieni podłoga z tarcic y połap. Z teyże Sieni do Kuchni drzwi na zawiasach z Klamką. Kuchenka murowana nad którą Komin wpoł od dołu murowany wpoł lepiony na dach wyprowadzony. Z Sieni do Izby Drzwi na zawiasach Lakach z Klamką y Antabami z obydwóch Stron, tudzież Haczyk y Skuble do zamknięcia. W tey Izbie Okien Dwa w drewno oprawnych na zawiasach przez połowę otwierających się z okiennicami z nadworza¹⁷ zasuwaniem. Piec Zielony gładki z gałkami. Przy niem Komin murowany z Kapą. Połap na trامية y podłoga z tarcic. Z tey Izby do Izdebki w prawą rękę blisko pieca Drzwi na zawiasach z Antabą i Haczykiem. W niey Okien Dwa w drewno oprawnych. Piec Kafłowy Zielony y Komin z Kapą, połap z Tarcic, posadzka z cegły. Znowu z pierwszej Izby Drzwi na zawiasach z Antabą, Klamką z wrzeczędzem y skublami do Alkierza w jednym z Izba budowaniu, w niem okien Dwa z okiennicami znadworza zasuwaniem, połap y podłoga z tarcic. Z tego Alkierza do Apteczki Drzwi na Zawiasach z Haczykiem y Skublami, w niey okno jedno z okiennicą zasuwaną, Połap y podłoga z tarcic. Z niey Drzwi na podworze na zawiasach z wrzeczędzem y Skublami. Z Sieni pierwszej do Sieni Piekarnianey wchodząc od Dziedzińca, Drzwi na Zawiasach jedne, drugie od Stawu nadpsute, w tey Sieni Komin lepiony nad Dach wyprowadzony z przykucheniem, do którego Drzwi na biegunie. Z Sieni do Piekarni Drzwi na zawiasach z antabą.

Piekarnia [wyróżnienie w tekście – J.C.] w tey posadzka z gliny ubita, Połap z tarcic, Okien Dwa, Piec z Cegły murowany, z Piekarni tey do Szpiżarni czyli Komory Drzwi na zawiasach z Wrzeczędzem y Skublami, w tey Połap y podłoga z Tarcic Okno zasuwane, a na Dziedziniec Drzwi na zawiasach z Zasuwą. Połowa tey Rezydencyi gontami pobita a połowa słomą poszyta. Wciąż dalej idąc Parkan z dylów, a za mostkiem **Kurnik** [podwójnie podkreślone w tekście – J. C.] ciągnie się, w którym znajduje się Komorek sześć, Karmnik na Wieprze siódmy, do którego Drzwi jako y do Komórek na zawiasach y Hakach z Wrzeczędzami y Skublami. W nich połap y podłoga z drzewa cio-

¹⁶ Antaba – metalowa rękojeść, kłamra lub sztaba.

¹⁷ Znadworza – od zewnątrz.

sanego na gorze gołębniki. Ten Kurnik y Karmnik od Dziedzińca Gontami pobity a od Stawu Słomą poszyty w dobrym jest Stanie.

Browar [podwójnie podkreślone w tekście – J. C.] w jednym budowaniu y Komora do Ktorey Drzwi na zawiasach y Hakach z wrzeciędzem y skoblami. Posadzki w tey Komorze z cegły, Połap z tarcic. Z tey Komory wyszedłszy na Dziedziniec wciąż drzwi do Gorzelni z wrzeciędzem y skublami. W Gorzelni Komin murowany na Dach wyprowadzony. Studnia ocembrowana z Żurawiem. Z Gorzelni wyszedłszy na Dziedziniec wciąż Drzwi do Browaru, do którego Sieni wchodząc Drzwi na biegunie w tey Sieni. Posadzka z Cegły y z Kamieni. Komin murowany nad dach wywiedziony. Z Sieni po lewey ręce Izba Browarna w której Kotlin Cztery do niey Drzwi na zawiasach. Połap z tarcic, Okien Dwa zasuwanych, Rynien Trzy od Studni ciągnących się. Na przeciw pomienioney Izby wróciwszy się do Sieni Izba druga z ozdowni¹⁸ przeformowana do której Drzwi na Zawiasach, Hakach z Klamką, wrzeciędzem y skublami, Posadzka z cegły, Połap z Tarcic, Piec z Cegły y Komin, Kotlin Dwie, Okien Dwa z okiennicami zasuwaniem. Z tey Izby do Komory Drzwi z Zawiasami antabą wrzeciędzem y skublami. W tey Komorze Sąsieki podyłowane, Połap z tarcic, Posadzka z Cegły. Cały ten Browar pod Gontami stary reperaturcy potrzebujący.

Od Browaru przez przęsto przeszedłszy **Oficynka** [podwójnie podkreślone w tekście – J. C.] do Ktorey wchodząc Drzwi na zawiasach y Hakach. Sień Kamieńmi wybrukowana, Połap z Tarcic, Przykuchenek z Kominem na dach wywiedzionym, wprost Drzwi na Zawiasach y Hakach z Wrzeciędzem y Skoblami do Izdebki, w niey posadzka z Cegły y Piec murowany, Ściany dla dawności Budynku w Kliswy¹⁹ wzięte. Z teyże Sieni po prawey ręce Drzwi do Pokoju na Zawiasach Hakach z Klamką, antabkami wrzeciędzem Haczykiem y Skoblami. W tym Pokoju okna Dwa w pół otwierające się z okiennicami z nadworza zasuwaniem. Piec Zielony, Komin z Kapą y blachą murowany. Podłoga y Połap z Tarcic. Z Pokoju tego Drzwi do Komory na Zawiasach Hakach z Klamką y antabą, okienko w niey wycięte podługowate bez szkła. Podłoga y powała z tarcic. Cała ta Oficynka Gontami pobita. Za tą przez Kilka przęseł Parkan, a w rogu dziedzińca.

Ozdownia [wyróżnienie w tekście – J.C.] do Ktorey Drzwi na biegunie z wrzeciędzem y Skublami. W Sieni Schodki na Górę do Ozdu z Sieni do Izby Drzwi także na Biegunie w Ktorey Posadzka z Cegły y Piec Suszarski. Powała z Tarcic, okienko małe w Ścianie wycięte z okienniczką zasuwaną. Cała ta ozdownia dranicami pokryta, przed którą Studnia z Żurawiem. Idąc do ozdowni Parkan z Palisadów aż do Bramy ciągnie się przy Których

Kaplica [wyróżnienie w tekście – J.C.] Stara w Klistry ujęta, do niey drzwi podwoyne z rygłem żelaznym w niey, mensa z obrusami dwiema zbutwiałemi, przy niey antependium²⁰ podarte, Obrazów Pana Jezusa Ukrzyżowanego Dwa, y trzeci Najświętszey Panny Maryi, okien 6. popsutych, Połap z Tarcic. Podłoga przez połowę, ławek prostych do siedzenia Dwie, Cała Gontami pokryta.

¹⁸ Ozdownia – suszarnia słołu.

¹⁹ Kliswy - kłamry

²⁰ Antependium – zasłona.

W śródku Dziedzińca Sadzawek trzy jedna w podłej drugiey Zielem Tatarskim zwanym zarosłe. Przy Sadzawce poboczniey Studnia ocembrowana.

Inwentarza żadnego w tym Folwarku Dworskiego nie masz lecz szczególnie Ich M Panów Possesorów arendownych znajduje się osiadłość.

Osiadłość Folwarku Wiśniowskiego Poddanych y Ich Powinności

	2	1	2	1	1	Sprzężay	
						Woły	Konie
	1	-	1	-	1	Role	
						Płuzkie	Zagrody
	5	4	3	2	1	Chłapuy	
						y	Podłani
Joachim Woycik	Jakob Myrcha	Jan Woycik	Szymon Duk	Lukasz Wo- loch	Wieś Wiśniewo		
2	2	2	2	2	Chłopskie	Dnie	
1	1	1	1	1	Kobiece	Wywozy	
2	2	2	2	2	Mil	Prządła	
6	6	6	6	6	Łokcie	Orawies	
1	1	1	1	1	Korce	Za Podgąski	
10	10	10	10	10	Grosze	Za Kaptłony	
15	15	15	15	15	Grosze	Za Jaje	
2	2	2	2	2	Grosze	ZaManne	
6	6	6	6	6	Grosze	Czynsz	
16	16	16	16	16	Grosze	Szelagi	
2	2	2	2	2	Szelagi	Komput	
1	1	1	1	1	Z	Summy	
19	19	19	19	19	G		
2	2	2	2	2	S		

1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1	1	1	-	-	-	-	-	-	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
12	11	10	9	8	8	7	7	6	6
Jakob Hliik	Woyciech Kulczak	Woyciech Gałach	Wawrzyniec Dylak	Andrzej Komorowski Woyt	Woyciech Łupisz	Woytek Dru- czek			
2	2	2	2	--	1	-	-	-	-
1	1	1	1	-	1	1	1	1	1
2	2	2	2	-	1	1	1	1	1
6	6	6	6	-	3	-	-	-	-
1	1	1	1	-	-	1/2	-	-	1/2
10	10	10	10	-	-	-	-	-	-
15	15	15	15	-	-	-	-	-	-
2	2	2	2	-	-	-	-	-	-
6	6	6	6	-	-	-	-	-	-
16	16	16	16	-	16	-	16	-	-
2	2	2	2	-	2	-	2	-	-
1	1	1	1	-	-	-	-	-	-
19	19	19	19	-	16	-	16	-	-
2	2	2	2	-	2	-	2	-	-

2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1	2	-	1	1	1	1	1	1	1	-
-	1	-	1	1	-	1	1	1	1	1/2
1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
20	19	18	17	16	15	14	13	13	13	13
Piotr Głowacz	Wawrzyniec Człapa	Jan Budziak	Adam Wójcik	Adam Gozdek	Jan Cybulski	Adam Duk	Jakobowa Grzebi-szowa			
1	2	1	2	2	2	2	1			1
1	1	1	1	1	1	1	-			-
1	2	1	2	2	2	2	1			1
3	6	3	6	6	6	6	3			3
-	1	-	1	1	1	1	1/2			1/2
-	10	-	10	10	10	10	5			5
-	15	-	15	15	15	15	7			7
-	2	-	2	2	2	2	1			1
-	6	-	6	6	6	6	3			3
16	16	16	16	16	16	16	8			8
-	2	-	2	2	2	2	1			1
-	1	-	1	1	1	1	-			-
16	19	16	19	19	19	19	25			25
-	2	-	2	2	2	2	1/2			1/2

2	-	-	2	-	2	-	2	-	2
-	1	1	-	1	1	-	1	-	1
1/2	1	1	-	-	-	-	1/2	-	1/2
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
28	27	26	25	24	23	22	21		
<i>Maciej Myrccha</i>	<i>Michał Pycyk</i>	<i>Jan Przaczyk</i>	<i>Jakob Gozdek</i>	<i>Grzegorz Szewc</i>	<i>Michał Szewc</i>	<i>Łukasz Karbol</i>	<i>Kazimierz Głotowicz</i>		
1	2	2	1	-	1	1	2		
1	1	1	1	1	1	1/2	1/2		
1	2	2	1	1	1	1	1		
3	6	6	3	-	3	3	3		
1/2	1	1	-	-	-	1/2	1/2		
5	10	10	-	-	-	5	5		
7 1/2	15	15	-	-	-	7 1/2	7 1/2		
1	2	2	-	-	-	2	1		
3	6	6	-	-	-	6	3		
8	16	16	16	-	16	16	8		
1	2	2	-	-	-	2	1		
-	1	1	-	-	-	-	-		
25	19	19	16	-	16	25	25		
1/2	2	2	-	-	-	1/2	1/2		

		Franciszek Lesiecki	Tomasz Jarzab	Staniek Mydlak	Wojciech Krawiec	Andrzej Krol	Wojciech Jarzab
-	2	2	2	2	-	2	2
-	-	-	1	1	-	-	-
-	1	1	1	1/2	1/2	1/2	1/2
-	-	-	-	-	-	-	-
35	34	33	32	31	30	29	
Jakob Dylak	Franciszek Lesiecki	Tomasz Jarzab	Staniek Mydlak	Wojciech Krawiec	Andrzej Krol	Wojciech Jarzab	
-	2	2	1	1	1	1	
1	1	1	1	1	1	1	
1	2	2	1	1	1	1	
3	6	6	3	3	3	3	
-	1	1	1/2	1/2	1/2	1/2	
-	10	10	5	5	5	5	
-	15	15	7	7 i 1/2	7 i 1/2	7 i 1/2	
-	2	2	1	1	1	1	
-	6	6	3	3	3	3	
-	16	16	8	8	8	8	
-	2	2	1	1	1	1	
-	1	1	-	-	-	-	
-	19	19	25	25	25	25	
-	2	2	1/2	1/2	1/2	1/2	

1	-	1	-	2	2	2	2	2
-	1	1	-	-	1	1	1	1
1	½	1	1	1	1	1	1	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-
42	41	40	39	38	37	36		
<i>Maciej Wołoch</i>	<i>Paweł Klimek</i>	<i>Lukasz Komorowski</i>	<i>Staniek Maciak</i>	<i>Adam Szewczyk</i>	<i>Bartek Wiewiórka</i>	<i>Maciej Gałach</i>		
2	1	2	2	2	2	2	2	2
1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	2	2	2	2	2	2	2
6	3	6	6	6	6	6	6	6
1	½	1	1	1	1	1	1	1
10	5	10	10	10	10	10	10	10
15	7i ½	15	15	15	15	15	15	15
2	1	2	2	2	2	2	2	2
6	3	6	6	6	6	6	6	6
16	8	16	16	16	16	16	16	16
2	1	2	2	2	2	2	2	2
1	-	1	1	1	1	1	1	1
19	25	19	19	19	19	19	19	19
2	½	2	2	2	2	2	2	2

1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	-
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-
-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	½
-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
49	48	47	46	45	44	43						
Wojtek Wojcik	Maciej Kozwał	Szczepan Szezw	Patryk Hilik	Tomasz Mydlík	Marcin Duk	Maciej Wiewiórka						
-	-	-	2	2	2	1						
1	1	1	1	1	1	1						
1	1	1	2	2	2	1						
-	-	-	6	6	6	3						
-	-	-	1	1	1	½						
-	-	-	10	10	10	5						
-	-	-	15	15	15	7i½						
-	-	-	2	2	2	1						
-	-	-	6	6	6	3						
-	-	-	16	16	16	8						
-	-	-	2	2	2	1						
-	-	-	1	1	1	-						
-	-	-	19	19	19	25						
-	-	-	2	2	2	½						

1	-	-	2	2	1	-
1	-	-	-	1	-	-
1	-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	1	1	1
56	55	54	53	52	51	50
<i>Adam Jarząb</i>	<i>Łukasz Sierpowowski</i>	<i>Wojtek Dziad</i>	<i>Banach Duk</i>	<i>Antoni Michalski</i>	<i>Antoni Cymbulski</i>	<i>Maciej Szewc</i>
1	-	-	2	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1
1	-	-	2	1	1	1
3	-	-	6	3	3	3
1/2	-	-	1	-	-	-
5	-	-	10	-	-	-
7i 1/2	-	-	15	-	-	-
1	-	-	2	-	-	-
3	-	-	6	-	-	-
8	-	-	16	16	16	16
1	-	-	2	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-
25	-	-	19	15	16	16
1/2	-	-	2	-	-	-

79	2
30	1
33 1	-
16	1
12	1
57	57
Summaż Wiśniewa	Adam Romanowski-Woyt y Karbozey
76	-
51	-
81	-
228	-
33	-
16	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
57	-
28	-
26	-

[Z- złote, G - grosze, S - szelągi - J.C.]

W Wiśniewie **Karczma** [podkreślenie w tekście - J. C.] Na Wiazd do Ktorey od Łukowa Wrota podwoyne z Tarcic na Biegunie. Wehodziąc do Karczmy po lewey Ręce Drzwi do Izby z Tarcic na Zawiasach z Klamką y Zaszczepką. W tey Piec Zielony z Kominkiem murowanym Połap y Podłoga z Tarcic. Okien otwierających się na zawiasach z Haczykami y Okiennicami Dwa. Z tey Izby Komora do Ktorey Drzwi na zawiasach, y Połap z Tarcic. Po drugiey stronie Prawey Izba takż do ktorey Drzwi na biegunie, w niey Połap z Tarcic Piec z Kominkiem murowane, Okien Dwa. Z tey Izby takż do Komory Drzwi na zawiasach, Połap z Tarcic okienko małe jedno y Drzwi na tył. Staynia porządna w tey Żłobów Dwa, wrota na wyiazd takież jako pierwsze. Przy tey Karczmie Lamus murowany, Gontami tak jak y Karczma pobity, w nim Izba duża, Połap z tarcic, Posadzka z Cegły, Okien z Kratami Zelaznemi cztery y przy tym że Lamusie pod jednym pokryciem studnia murowana.

Tamże znajduje się Winnica w ktorey Pieckow Trzy Garcy Miedzianych z pokrywami y rurami potroynemi Dwie, Rurni dwie, Przy tey Ozdownia do ktorey Drzwi z tarcic na biegunie, Połap z Dylów, Okno jedno. Browar Dranicami pokryty do tego Drzwi na zawiasach. Przy Browarze Studnia Ocembrowana z Żurawiem Wiadrem y Korytem. Wszystkie te Struktury Gontami pobite w dobrym znajdując się Stanie.

Sprzężay		Role		Chatupy	Wieś Ciosna	Dnie		Wyrozy	Przędło	Orawie	Za Półgąski	Za Kapłony	Za Jaje	Za Mannę	Czynsz	Komput Summy			
Woty	Konie	Płuzki	Zagrody			Chłopskie	Kobiece	Mil	Łokci	Korce	Grosze	Grosze	Grosze	Grosze		Grosze	Szelągi	Z	G
-	1	½	-	1	Łukasz Wróbel	1	½	1	3	-	-	7i½	-	-	6	-	-	13	11
-	-	½	-	2	Frankotowa wdowa	1	½	1	3	-	-	7i½	-	-	6	-	-	13	11
-	1	1	-	3	Jan Kopica	2	1	2	6	-	-	15	-	-	12	-	-	27	-
2	1	1	-	4	Wozniakowa wdowa	2	1	2	6	-	-	15	-	-	12	-	-	27	-
2	1	1	-	5	Wanko Pytel	2	1	2	6	-	-	15	-	-	12	-	-	27	-
-	1	1	-	6	Bartek Dylak	2	1	2	6	-	-	15	-	-	12	-	-	27	-
4	5	5	-	6	Summa z Ciosny	10	5	10	30	-	-	75	-	-	-	-	11	15	
					Wieś Kaczory														
2	-	1	-	1	Andrzej Karbol	2	1	2	6	1	10	15	2	-	16	2	1	13	2

2	-	1	-	2	Jam Kruk	2	1	2	6	1	10	15	2	-	16	2	1	13	2
-	-	½	-	3	Jakob Kruk	1	1	1	3	½	5	7½	1	-	8	1	-	21	2
2	1	2	-	4	Antoni Górka	2	1	2	6	1	10	15	2	-	16	2	1	13	2
2	-	1	-	5	Kazimierz Duk	2	1	2	6	1	10	15	2	-	16	2	1	13	2
2	1	1	-	6	Łukasz Młynarczyk	2	1	2	6	1	10	15	2	-	16	2	1	13	2
10	2	5½	-	6	Summa z Kaczorów	11	6	11	33	5½	-	-	-	-	-	-	8	-	-
					Wies Stok														
2	-	1	-	1.	Jakob Sulley	2	1	2	6	-	10	15	5	-	24	2	1	21	1
2	-	1	-	2.	Maciej Gutz	2	1	2	6	-	10	15	5	-	24	2	1	21	1
2	1	1	-	3.	Wawrzyniec Myrcha	2	1	2	6	-	10	15	5	-	24	2	1	21	1
2	1	1	-	4.	Ignacy Myrcha	2	1	2	6	-	10	15	5	-	24	2	1	21	1
-	-	1	-	5.	Karol Kaczmarek	2	1	2	6	-	10	15	5	-	24	2	1	21	1

2	1	1	-	6.	Andrzej Maciak	2	1	2	6	-	10	15	5	-	24	2	1	21	1
2	1	1	-	7.	Wojtek Myrcha	2	1	2	6	-	10	15	5	-	24	2	1	21	1
-	-	-	-	8.	Józef Myrcha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	1	-	9.	Andrzej Zuch	2	1	2	6	-	10	15	5	-	24	2	1	21	1
2	-	1	-	10.	Pawel Duk	2	1	2	6	-	10	15	5	-	24	2	1	21	1
2	-	1	-	11.	Jakob Komorowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	4	10	-	11	Summa Stokow	18	9	18	54	-	-	-	-	-	-	-	15	12	-
					Wieś Wolka														
2	1	-	2	1.	Jakob Zygadło	1	2	2	3	-	-	-	-	-	24	-	-	24	-
-	-	-	1	2.	Mikołaj Jasiński	1	1	1	3	-	-	-	-	-	12	-	-	12	-
-	-	-	1	3.	Tomek Wóźniak	1	1	1	3	-	-	-	-	-	12	-	-	12	-
-	-	-	1	4.	Wojtek Zygadło	1	1	1	3	-	-	-	-	-	12	-	-	12	-

2	1	-	1	5.	Jacek Skulimowski	1	1	1	3	-	-	-	-	-	12	-	-	12	-
-	1	-	1	6.	Franek Krawiec	1	1	1	3	-	-	-	-	-	12	-	-	12	-
2	1	-	1	7.	Jakob Jasiński	1	1	1	3	-	-	-	-	-	12	-	-	12	-
-	1	-	1	8.	Maciej Woycik	1	1	1	3	-	-	-	-	-	12	-	-	12	-
2	1	-	2	9.	Józef Skulimowski	1	2	2	6	-	-	-	-	-	24	-	-	24	-
2	-	-	1	10.	Michał Zygałło	1	1	1	3	-	-	-	-	-	12	-	-	12	-
2	-	-	1	11.	Karol Skulimowski	1	1	1	3	-	-	-	-	-	12	-	-	12	-
2	1	-	1	12.	Jakob Klimek	1	1	1	3	-	-	-	-	-	12	-	-	12	-
2	1	-	1	13.	Antoni Zygałło	1	1	1	3	-	-	-	-	-	12	-	-	12	-
-	-	-	-	14.	Michał Mazur	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	8	-	15	14	Sanna z Wolki	12	16	15	45	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
<p>W tej Wsi [Wólce - J.C.] jest Karczemka o jednej Izbie y Sieni, stara Słoną poszyta.</p>																			

-	-	1	-	12.	Wawrzyniec Mazur	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	-	-
-	-	1	-	13.	Wawrzyniec Młynarczyk	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	-	-
-	-	1	-	14.	Tomasz Krawczyk	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	-	-
-	-	½	-	15.	Andrzejowa Misiakowa	-	-	½	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-
-	-	16	-	15	Summa z Goschorzy	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	288	-	-
					Młynarze Wiśniewa															
-	-	-	-	1.	Szymon Komorowski	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2.	Antoni Misiak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	3.	Arendarz z Myrchy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	4.	Mateusz z Myrchy	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	5.	Jakob Garmiski	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

nami Ziemskimi, Od Zachodu z Dobrami Lipniakami, Wołyńcami y Wólką Ziemskimi. Na Pótnoc z Dobrami Grabianowem y Maszczybrodami²² Ziemskimi.

W tym mieyscu żali ta się Gromada Wiśniewska, że z wsi Maszczybrody zwaney Ziemskiey rozorano Drogę niezbyt dawno, która tak Wiśniewu Dobrom Krolewskim jako pomienionym Maszczybrodom Dobrom Ziemskim była Graniczna.

Folwark Domanicki [wyróżnienie w tekście – J.C.]

Budynki Dworskie [wyróżnione w tekście – J.C.]

Wjeżdżając do dworu od Wiśniewa Brama na Słupach z Wrotyma podwoynemi y Fortką z Tarcic na biegunach Tarcicami pokryta. Od tey po lewey Ręce **Rezydencya Ekonomska** [wyróżnione w tekście – J.C.] do Ktorey wchodząc Ganek na Słupach z Podłogą y Połapem z Tarcic pod Gontami Staremi y spruchniałemi. Z Ganku drzwi do Sieni na zawiasach z Antabą y Klamką, Podłoga y Połap w Sieni z tarcic, okno bez okiennicy. Po lewey Ręce Drzwi na zawiasach z Antabą y Zaszczepką do Izby. W tey Izbie okien dwa jedne w ołów drugie w drzewo oprawne z Kwaterami odsuwanemi, y okiennicami Znadworza zasuwanemi. Połap y podłoga z Tarcic, Piec Zielony Kaflowy z Kominem prostym. Z Izby w prawą Stronę do Komory Drzwi na Zawiasach, w tey Połap y podłoga z tarcic, okno jedno z okiennicami zasuwane. Z Izby wprost do Alkierza Drzwi na Zawiasach z Antabą y Zamkiem, Połap y Podłoga z tarcic, Okien Dwa w ołów oprawnych z Kwaterami otwierającemi się na zawiasach do Haczyków z Skublami z okiennicami Znadworza zasuwanemi.

Piec Kaflowy biały przy nim Komin murowany do Kuchni wyprowadzony. Z Alkierza do Spizarki Drzwi na zawiasach zaszczepkami y Antabą, w tey okno jedno w drzewo oprawne z okiennicą zewnątrz zasuwana, Połap y podłoga z tarcic, z tey na tył drzwi do Ogrodu na zawiasach z klamką y wrzeciędzem. Powróciwszy do pierwszej Sieni po prawą Stronę do Izby Drzwi na Zawiasach z Haczykiem, w Izbie okien Dwa w drzewo oprawnych. Ław wokoło trzy, Połap z Tramem, Piec Kaflowy Zielony z Kominem prostym, Piec ten na wprost do Alkierza wpuszczony od Ktorego Alkierza Drzwi na Zawiasach Okien dwa w drzewo oprawnych Połap z tarcic. Z tego drzwi na zawiasach do Sionek y w nich przeforsztowanie do Sieni pierwszej z drzwiami na zawiasach. Cała ta Rezydencya z Kominami Dwoma lepionemi na dach wyprowadzonemi, Gontami pokryta, przy niey ogród roznym Drzewem Zasadzony palisady ogrodzony. W Parkanie od pierwszej bramy w kilkanaście przęseł ciągnącymi się pominąwszy wzwyż opisaną Rezydencyą Brama druga we wszystkim podobna pierwszej, od tey Parkan w cztery przęśla ciągnący się, a przy nim

Wozownia [wyróżnione w tekście – J.C.] z Drzewa tartego z wrotyma podwoynemi na biegunach z Poręczą, wpoł przedyłowana w którym przedyłowaniu Staynia z Żłobem y Drabina, z tey Drzwi dwoje jedne na dziedziniec drugie do Obory. Tak wozownia jako y Staynia niedawno postawione Słomą poszyte.

²² Maszczybrody – dziś Mościbrody.

Obora [podkreślone w tekście – J. C.] takóŜ niedawno wystawiona, w niey Chlewów cztery, przy nich Stajenka z Podłogą y Potapem z Dylów z Żłobem y drabiną. Z obory wrota podwoyne na Dziedziniec obok tey

Gumno [podkreślone w tekście – J. C.] do Ktorego z Dziedzińca Brama z Fortką y Wrotyma podwoynemi przy Bramie Szpichlerz z drzewa tartego budowany o dwóch Piętrach na pół przebudowany z wystawą z pod ktorey Drzwi na biegunie z Zamkiem wewnętrznym Drewnianym, w nim Połap y Podłoga z Tarcic. Do drugiego przebudowania Szpiklerza Drzwi takóŜ na biegunie z Zamkiem podobnym pierwszemu, w tym Szpichlerzu dolnym Sądaków trzy Podłoga z tarcic. Z podwystawy z oboch stron na drugie piętro Schody, ktoremi wszedłszy pod wystawę. Szpichlerz górny do tego drzwi na biegunie z Zamkiem żelaznym wnetrznym, w nim okienko zasuwane Połap y podłogi z tarcic. Cały ten Szpichlerz Stary y iuŜ zdezelowany Słomą poszyty. Przy nim Stodoła nowo postawiona z przeseł Siedm w Słupy o dwóch klepiskach z Wrotami podwoynemi na biegunach Słomą poszyta. Na drugim rogu ktorey Druga stodoła z dylów budowana w przeseł Ośm, Klepiskiem jednym z Wrotami na obydwie strony podwoynemi na biegunach Słomą pokryta. Całe to Gumno w dobrym znayduye się porządku na koło obudowane. Od Gumna wzwyż opisanego ciągnie się parkan w środku ktorego Brama trzecia z Wrotyma podwoynemi na biegunach y z poręczą bez nakrycia, na Końcu zaś Komorki Chłopskie w ktorych w czasie zamieszania dla bezpieczeństwa rzeczy swe składać zwykli. Wracając się Ku pierwszej bramie Chlewek na wszelkie drobne ale te dawnością zrujnowane. Wprzód ku Dziedzińca Lamus stary spruchniały y do ziemi nachylony, pod którym bywały piwnice, lecz te teraz dla upadku Lamusa ziemią zasypane. Przy bramie Studnia ocembrowana z Żurawiem y Wiadrem do ciągnięcia wody. Cały ten Dziedziniec częścią oparkaniony częścią ogrodzony.

Y w tym Folwarku nie masz Inwentarza Dworskiego, lecz podobnieŜ jak w wiśniewskim znayduie się arendownych Possessorów.

Osiadłość Folwarku Domanickiego Poddanych y Ich Powinności

Sprzężay		Rote	Chatupy	Wieś Domanice	Dni		Prządło	Wywozy	Owies	Za Jaje	Za Kłony	Za Gęsi	Czynsz	Komput Summy			
Woly	Konie				Chłopskie	Kobiece								Łokcie	Mil	Korce	Grosze
1	-	-	1	1.	Adam Nielziółka	1	3	1	-	-	-	-	8	-	8	-	-

2	-	1	2.	Szymon Jurnak	1	1	3	1	-	-	-	-	8	-	8	-
-	-	-	3.	Zajęcowa włosza	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	4.	Jan Mazur	2	1	6	2	1	2	15	15	18	1	20	-
2	-	1	5.	Praceł Zajęc	2	1	6	2	1	2	15	15	18	1	20	-
2	-	1	6.	Jan Świerzbiołek	2	1	6	2	1	2	15	15	18	1	20	-
-	-	-	7.	Młuc horna włosza	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	½	8.	Józef Kolo Wojt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	1	9.	Jan Gozdek	2	1	6	2	1	2	15	15	18	1	20	-

2	-	1	-	10.	Antoni Mazur	2	1	6	2	1	2	15	15	18	1	20	-
2	-	1	-	11.	Grzeško Bajkowski	2	1	6	2	1	2	15	15	18	1	20	-
2	-	1	-	12.	Mateusz Goschorski	2	1	6	2	1	2	15	15	18	1	20	-
2	1	1	-	13.	Wazorzyniec Nietziółka	2	1	6	2	1	2	15	15	18	1	20	-
1	1	1	-	14.	Maciej Mazur	2	1	6	2	1	2	15	15	18	1	20	-
2	-	½	-	15.	Jan Kempczak	1	1	3	1	½	1	7½	7½	9	-	25	-
2	1	1	-	16.	Tomasz Woycik	2	1	6	2	1	2	15	15	18	1	20	-
-	1	1	-	17.	Franciszek Kowal	2	1	6	2	1	2	15	15	18	1	20	-
1	1	1	-	18.	Jakob Posiadata	2	1	6	2	1	2	15	15	18	1	20	-

2	-	1	-	19.	Franciszek Wojcik	2	1	6	2	1	2	15	15	18	1	20	-
2	1	½	-	20.	Wacorzyniec Domaniski	1	1	3	1	½	1	7 ½	7 ½	9	-	25	-
-	1	½	-	21.	Przebora wudowa	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	1	22.	Łukasz Tokarz	1	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	23.	Jakob Czabny	1	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	24.	Szymon Kot	1	1	3	1	½	1	7 ½	7 ½	9	-	25	-
28	8	16	4	24	Summa Domanic	33	23	99	43	14 ½					21	21	-

[Z - złote, G - grosze, S - szelągi]

Karczma [wyróznione w tekście - J.C.] we Wsi Domanicach była Karczma dosyć obszerna jak się z obalin okazuje, lecz w tych czasiech dla dawności zruynowana wcale upadła, pozostała się Szczególnie Piwnica murowana dobra, na ktorej mieyscu Dwor teraz nową Karczmę budować zaczął.

W teyże Wsi Domanicach znajduje się Kościół Drewniany Collationis Regiae z Probstwem Łukowskim, który zewnętrznie dosyć dobrze opatrzony y nowym Dachem Gon-

tami pokryty, wewnątrz zaś podłogi potrzebujący, gdyż dawna ze wszystkim popsuta y zruynowana.

Sprzężay		Role		Chatupy y Poddani	Wies Kopcie	Dnie		Prząd-ło	Wywoz	Owies	Za Jaje	Za Kaptomy	Za Gęsi	Czynsz	Komput		Summy
Wohy	Konie	Płuzki	Zagrody			Chłopskie	Kobiece								Łokcie	Mil	
2	-	1	-	1.	Sobek Szurek	2	1	6	2	1	2	15	15	15	1	15	-
-	1	1	-	2.	Woytek Szurek	1	1	3	1	-	2	15	15	15	1	15	-
-	-	½	-	3.	Michał Szurek	1	1	3	1	½	1	7 ½	7 ½	7 ½	-	23	½
1	-	1	-	4.	Adam Zajęc	2	1	6	2	1	2	15	15	15	1	15	-
2	-	½	-	5.	Maciey Czabay	1	1	3	1	½	1	7 ½	7 ½	7 ½	-	23	-
1	-	½	-	6.	Jakob Czabay	1	1	3	1	½	1	7 ½	7 ½	7 ½	-	23	-
1	-	½	-	7.	Antoni Czabay	1	1	3	1	½	1	7 ½	7 ½	7 ½	-	23	-
2	-	½	-	8.	Miateusz Wyřebek	1	1	3	1	½	1	7 ½	7 ½	7 ½	-	23	-

1	-	½	-	9.	Michał Wyrembek	1	1	3	1	½	1	7½	7½	7½	-	23	-
2	-	½	-	10.	Stanisław Szurek	1	1	3	1	½	1	7½	7½	7½	-	23	-
-	-	½	-	11.	Maciej Szurek	1	1	3	1	½	1	7½	7½	7½	-	23	-
1	-	½	-	12.	Mateusz Szurek	1	1	3	1	½	1	7½	7½	7½	-	23	-
2	-	½	-	13.	Michał Szurek	1	1	3	1	½	1	7½	7½	7½	-	23	-
1	-	½	-	14.	Antoni Wyrembek	1	1	3	1	½	1	7½	7½	7½	-	23	-
2	1	1	-	15.	Staniek Wojcik	2	1	6	2	1	2	15	15	15	1	17	-
-	-	½	-	16.	Józef Gatach	1	-	-	1	½	1	7½	7½	7½	-	23	-
-	-	-	-	17.	Marcinowa Gatachowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

-	-	½	-	18.	Waworzyniec Wyreńbek	1	1	3	1	½	1	7½	7½	7½	-	23	-
2	-	½	-	19.	Adam Pacalak	1	1	3	1	½	1	7½	7½	7½	-	23	-
2	-	½	-	20.	Jan Wyreńbek	1	1	3	1	½	1	7½	7½	7½	-	23	-
-	-	½	-	21.	Jan Pobroczałak	1	1	3	1	-	-	-	-	8	-	8	-
2	-	½	-	22.	Barthomey Zając	1	1	3	1	-	-	-	-	8	-	8	-
2	-	½	-	23.	Barthomey Szurek	1	1	3	1	½	1	7½	7½	7½	-	23	-
26	2	13	-	23	Summa Kopców	25	21	72	25	11					19	4	½
<i>W tej Wsi [Kopcie -]. C.] Jest Karczemka o Jedney Izbie y Sieni Słomą poszyta.</i>																	
					Wies Czachy												
2	1	1	-	1.	Jozef Czabay	2	1	6	2	-	2	15	-	7	-	24	-

1	-	1	-	2.	Jakob Kubacki	2	1	6	2	-	2	15	-	7	-	24	-	
1	-	1	-	3.	Wojciech Czabny	1	1	6	2	-	2	15	-	7	-	24	-	
2	-	1	-	4.	Maciej Czabny	2	1	6	2	-	2	15	-	7	-	24	-	
1	1	½	-	5.	Krzysztof Kubacki	1	1	3	1	-	1	7½	-	3½	-	12	-	
1	-	½	-	6.	Tomasz Niedziółka	1	1	3	1	-	1	7½	-	3½	-	12	-	
2	1	1	-	7.	Jan Czabny	2	1	6	2	-	2	15	-	7	-	24	-	
-	-	-	-	8.	Bartek Kubacki	1	1	3	-	-	1	7½	-	3½	-	12	-	
10 3	3	½	-	8	Summa Czachow	12	8	39	12	-				5	6	-	-	
<p>We Wsi Czachach jest Karczemka także o Jednej Izbie y Sieni jak we wsi Kopcie Słomą poszyta.</p>																		
					Wies Przywozy													

2	1	1	-	1.	Barthomey Mroz	2	1	2	6	1	10	15	2	-	16	2	1	13	2
2	-	1	-	2.	Szymon Mandza	2	1	2	6	1	10	15	2	-	16	2	1	13	2
2	-	1	-	3.	Jan Mandza	2	1	2	6	1	10	15	2	-	16	2	1	13	2
1	-	1	-	4.	Mikołaj Mandza	2	1	2	6	1	10	15	2	-	16	2	1	13	2
-	-	½	-	5.	Łukasz Bryzek	1	1	1	6	½	10	15	2	-	16	2	1	13	2
2	-	1	-	6.	Sobek Zajęc	2	1	2	6	1	10	15	2	-	16	2	1	13	2
2	1	1	-	7.	Jędrzey Mandza	2	1	2	6	1	10	15	2	-	16	2	1	13	2
2	1	1	-	8.	Maciej Mandza	2	1	2	6	1	10	15	2	-	16	2	1	13	2
1	-	1	-	9.	Marcinowa widocza	2	1	2	6	1	10	15	2	-	16	2	1	13	2
2	1	1	-	10.	Kazimierz Koć	2	1	2	6	1	10	15	2	-	16	2	1	13	2

należy do Kapituły Krakowskiej, którą Pieniędzmi opłacają. Gromada Goschorza płaci także Dziesięcinę do Łukowa. Dwór zaś wiśniewski do Zbuczyna snopową wydaje.

Tabella Generalna Osiadłości Poddanych Icz Roboczni Danin Sepów Czyszów Sprężaju Rol Starostwa Wiśniewskiego z Inwentarza wyciągniona

Sprężaj		Role ciągle		Chatupy y Poddani Wsiót	Wsiót	Dni robocze		Wyróż Prządło	Owies	Kompot Summy			
Woły	Konie	Płuzki	Zagrody			Chłopskie	Kobiece			Mil	Łokcie	Korce	Złote
79	30	33 ½	12	57	wieś Wiśniew	76	51	81	228	33 ½	57	28	2 ½
4	5	5	-	6	Ciosna	10	5	10	30	-	4	15	-
10	2	5 ½	-	6	Kaczory	11	6	11	33	5 ½	8	-	-
18	4	10	-	11	Stok	18	9	18	54	-	15	12	-
16	8	-	15	14	Wolka	12	16	15	45	-	6	-	-
-	-	16	-	15	Goschorza	-	-	15	-	-	288	-	-

-	-	-	-	9	Młynarze Wiśniewscy	5	5	5	-	-	-	-	-
28	8	16	4	24	Domanice	33	23	43	99	14 ½	24	21	-
26	2	13	-	23	Kopcie	25	21	25	72	11	19	4	½
10	3	6 ½	-	8	Czachy	12	8	39	12	-	5	6	-
21	6	14	-	15	Przytaory	25	13	25	78	12	36	27	2
212	68	119 ½	31	188	Summa Summarum	223	157	287	651	76 ½	465	25	-

Na koniec dopełniając obowiązki Listu Podawczego Przeświet. Kommissyi Rzpłiety Skarbu Koronnego baczność na Miarę y Wagi mnie zalecającego w tey okolicznosci w ścisłą wszedłem Indagacyą z ktorey gdy się okazało że Korzec Warszawski do miary za Generalny w całym Królestwie ustanowiony, niemniej Garce, Kwarty y Kwaterki w całym Starostwie Wiśniewskim aktualnie są używane, y że w pobliskich temuż Starostwu Miastach jako to Łukowie, Sielcach [błędnie Siedlacz – J.C.] y Zbuczynie wspomniane miary podług Prawa 1764 y Uniwersałów Prześwietney Kommissyi Skarbu Koronnego praktykuią się donoszą Prześwt. Kommissyi Skarbu Koronnego.

Powyzszym zaś sposobem rzeczone Starostwo Wiśniewskie w Wojewodztwie Lubelskim Ziemi Łukowskiej leżące w przytomności Gromad Wsiów wszystkich pomienionego Starostwa Inwentarzem opisawszy y on zweryfikowawszy; Też Starostwo Wiśniewskie Jaśnie Oświeconemu Xięciu Jmści Stanisławowi Jabłonowskiemu Zlewek Prawa mającemu, czyli raczej Jego Umocowanemu Plenipotentowi Wu. Imć Panu Antoniemu Dryniakiewiczowi ze wszystkimi przyległościami Folwarkami, Budynkami, Młynami, Karczmami Poddanemi Obojey Płci, Ich Robociznami, Czynszami, Daninami,

Pożytkami, Dochodami, Polami, Rolami, Łąkami, Lasami, Zaroślami, Stawami, Sadzawkami y wszelkimi przynależnościami w istotną niezawodną y spokojną Possessyą podałem, Poddanym Postuszeństwo dla nowego Possessora nakazawszy, Intromissyą Woźnemu w Akcie wyrażonemu w Przytomności jako wyżey obwołać nakazałem. Y Trzy Exemplarze Dzieła tego sporządziwszy, Jeden na Gruncie zostawiłem, Drugi do Grodu Łukowskiego sposobem Oblaty podałem, a Trzeci ad Archiwum Kommissyi Rzeczypospolitej Skarbu Koronnego odsyłałem.

*Jan Antoni Białobrzęski B. G. R. P. K. S. Kor.,
Dworzanin Pod datą 20 aprili 1779 [podpisany – J.C.]
Szymon Dzierzbicki²³. Wda. Łęczycki Prezydujący.*

Summary

Podanie Dworzańskie Starostwa Wiśniewskiego of 1777, i.e. how Dymitr and Józefa Jabłonowski passed the leasehold of the royal land on to their son

The presented source text concerns the transfer of the life use of royal estates (starosty of Wiśniew) by the current leaseholders, the princely couple Dymitr and Józefa Jabłonowscy, to their son, Stanisław Jabłonowski. The estates encompassed two folwarks (serfdom-based farms) - Domanice and Wiśniew, together with ten villages. According to the present administrative division, these lands are on the territory of Domanice, Wiśniew and Zbuczyn communes that belong to the district of Siedlce.

The document presents administrative procedures in the second half of the 18th century connected with the change of leaseholders of royal estates. But, above all, it contains the detailed description of the property. The description includes the state of the buildings as well as detailed lists, showing population (a list of male serfs' names), and duties of serfs living in the above mentioned villages.

Original spelling was preserved in the presented text.

---

²³ Według Adama Bonieckiego Szymon Dzierzbicki był wojewodą łęczyckim od 1775 r. wcześniej był m. in. podkomorzym Augusta III Sasa, za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego jego szambelanem. Zmarł w Warszawie w 1787 r. Był dwukrotnie żonaty – w pierwszym związku z Heleną Walewską, chorążanką łęczycka; w drugim z Józefatą z Gomulińskich Skarbkową, wdową po Władysławie Skarbkę; Herbarz Polski. Cześć I. Wiadomości historyczno-genealogiczne o rodach szlacheckich. Ułożył i wydał Adam Boniecki. Tom V, Warszawa 1902, s. 186-187.

